

Tractatvs De Pensionibvs Ecclesiasticis

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1671

Decisio LXXIX. Toletana pensoinis, Lunæ 15. Ianuarij 1646. De pensionibus fiduciariis Summi Pontificis autoritate in beneficiis Hispanoru[m] constitutis. Quomodo probetur huiusmodi fiducia. Et quoad ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98356](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98356)

R. P. D. D V N O Z E T

Toletana Pensionis,

Lunæ 15. Ianuarij 1646.

ARGVMENTVM.

DE pensionibus fiduciariis Summi Pontificis autoritate in Beneficiis Hispaniæ in fauorem Itolorum sub Hispanorum nomine constitutis. Quomodo probetur huiusmodi fiducia; Et quot ad illam sufficiant coniecturæ. Quis sit illius effectus, quando data est facultas transferendi pensionem sub nomine Hispani ad commodum Itali concessam.

SVMMARIVM.

- 1 Pensiones sapè sub nomine Hispanorum referuntur quas tamen Papa vult cedere ad Itolorum commodum.
- 2 Intentio Pontificis referuandi pensiones sub nomine vnus ad commodum tamen alterius probatur ex coniecturis.
- 3 Retentio facultatis resignandi quid operetur in pensionibus fiduciariis.
- 4 Per obitum nominat non expirat pensio in odium illius ad quem ex mente Papa commodum pensionis spectat.
- 5 Actuum coherencia correſpectiuitatem Arguit.
- 6 Ampliatur vt procedat etiamſi actus geſti fuerint inter diuerſas perſonas.
- 7 Ex tractatu præcedenti colligitur intentio partium quoad concluſionem.
- 8 Teſtis mediator & expeditor Literarum quantum probet.
- 9 Probationes imperfectæ faciunt adminiculum.
- 10 Obſeruantia ſubſequentia declarat mentem Pontificis & partium.
- 11 Pensio cenſetur confidentialis quando in ea apponuntur ea quæ non niſi in confidentialibus ſolent adhiberi.
- 12 Scientia Papa colligitur ex ſcientia ſubdatarij.
- 13 Non reicitur probatio pensionis fiduciaria ſi illius qualitates probentur aliunde quàm ex libro Datarij.
- 14 Negligentia Officialis paribus nocere non debet.
- 15 Regiſtratio in chirographis Pontificiis neceſſaria eſt ex ſpeciali conſtitutione, non autem in pensionibus fiduciariis.
- 16 Solutio componende virum ſit incompatibilis cum penſione confidentiali.
- 17 Clauſula, vite & morum honeſtas, appoſita in pensionibus fiduciariis quomodo intelligenda.
- 18 Qualitas pensionis confidentialis non excluditur, licet ille qui nomen accomodat non fecerit mandatum irrevocabile.
- 19 Fideiſſiones data in pensionibus fiduciariis cedunt ad vtilitatem illius ad quem pensionis commodum ſpectat.
- 20 Episcopo tranſlato virum durent fideiſſiones data pro ſolutione penſionum fiduciarium.
- 21 Nomen dimiſſionis virum comprehendat tranſlationem Episcopi ad aliam Eccleſiam.
- 22 Clauſula, Quouis modo, cuius ſit efficacia.
- 23 Fideiſſio verbis ampliſſimis concepta ſuffragatur etiam tertioſeu ſucceſſori.

Deciſ. Rot. Rom.

DECISIO LXXIX.

AGenti D. Abbati Ioanni Antonio Coſta pro ſolutione pensionis ſcutorum 200. reſeruata vſque ſub Calendis Aprilis 1626. ſuper Archidiaconatu Toleti per Eminentiffimum Cardinalem Borgia tunc poſſeſſo contra D. Paulum. Iordanum vt fideiſſorem qui acceſſerat huic reſeruatiõni, cum opponeretur de dictæ pensionis extinctione per obitum Didaci de Cardenas ſub cuius nomine apparebat facta reſeruatio, ſed tamen allegabatur à D. Abbate, nudum tantummodo nomen illum præſtitiffe, commodum verò & vtilitatem ſpectare ad D. Abbatem, ſicut ipſe Cardenas tanquam Hispanus (vulgariter nuncupatus *Teſta di ferro*) habebat etiam alias penſiones ſuper ſuo capite reſeruatas ad commodum & vtilitatem Itolorum, itavt inde iuuetur D. Abbas ſubrogatione quam fecit bonæ mem. Urbanus octauus Ioannis Gonzales Lagunes pariter Hispani, transferendo in iſtum omnes penſiones quæ aderant authoritate Apoſtolica reſeruata ſuper capite dicti Cardenas.

Contigit dubitari an pensio ſit reſeruata ad commodum & vtilitatem ipſius Abbatis, & D. Paulus Iordanus pro ea teneatur. Quo dubio propoſito DD. vtrumque illius caput affirmatiue reſolue-
runt.

Etenim reſpectu vtilitatis & commoditatis pro D. Abbate animaduertebatur non eſſe nouum vt reſeruatiõnes penſionum concipiantur in perſonam Hispani, & nihilominus commoditas ſpectet ad Italum provt fieri conſueuiſſe referunt Garz. de benefic. parte 1. cap. 5. numer. 261. Lotter. de re benefic. lib. 1. queſt. 36. numer. 90. Caſtro Pal. queſtion. moral. tractat. 13. diſput. 1. puncto 15. §. 10. numer. 2. Rota diuerſor. deciſion. 400. numer. 2. parte 1. & in Nolana penſionis 10. Ianuarij 1610. impreſſa penes Marchefan. de commiſſ. parte 1. fol. 622. num. 8. Coram Buratt. deciſ. 835. numer. 6. & coram Reuerendiſſimo D. Durano deciſion. 183. numer. 8. † ſuper quo ſi directæ probatio non poſſet haberi, non dubitabatur ſufficere præſumptiones & coniecturas; Lotter. dicta queſt. 36. num. 105. Caput. deciſ. 200. numer. 6. parte 1. Rota diuerſ. deciſion. 401. num. 12. part. 1. coram Seraphino deciſ. 1088. num. 1. & deciſ. 1108. num. 1. & coram Burat. deciſion. 724. numer. 3. & deciſion. 791. num. 2.

Ita verò Papam voluiſſe in præſenti reſeruare ad commodum & vtilitatem D. Abbatis vt partes hoc etiam ita intellexiſſe apparet conſiderando non minus textum totius ſupplicationis, quàm ſeriem deſuper geſtorum ipſa die ſupplicationis & ſignaturæ illius, ac demum ante vel poſt ſupplicationem: ſupplicatio enim continebat inſimul reſeruatiõnem penſionis cui Eminentiff. Cardinalis Borgia conſenſit, & reſignationem etiam D. Abbatis Coſta de Canonatu in Eccleſia Collegiata Beatæ Virginis MARIÆ in via Lata vrbiſ ad fauorem D. Iordani familiaris eiusdem Cardinalis, ac facultatem pro reſeruatorio penſionis transferendi, & reſpectiuo Eminentiffimi D. Cardinalis Titularis ordine illam ſoluendi etiam tranſlatam, ſatis detegit contemplationem habitam à Papa vtilitatis illius † alioquin frustratoria fuiſſet reſignationis factæ à D. Abbate Coſta, vt bene ad rem ponderat Card. Seraphin. deciſ. 1108. n. 3. necnon etiam quia ſimiles facultates non conſueuerunt inferi literis reſeruatiõni
M 2 pensio

pensionum continentium indifferenter pensionarij nominationem cum illius commodo, sed bene quando vnus nominatur, & alter debet habere commoditatem, vt in istis pensionibus Hispanis, quarum commodum Papa vult spectare ad Italum, ¶ ne tunc Italus per obitum Hispani in cuius persona pensio concipitur, remaneat priuatus commoditate pensionis. Lotter. dicta quest. 36. numer. 100. Castro Pal. dict. §. decimo quest. moral. num. 2. versic. quæ propter.

Provt eadem contemplatio elicitur à correspondentiuitate pensionis ad resignationem quatenus eadem die signatæ supplicationis Eminent. Card. consensit dictæ reservationi sic gratificans suo familiari cui Canonicatus resignatus conferebatur, ac damnum resarciens resignantis, iuxta modum in resignationibus receptum, de quo Paris. de resignat. lib. 6. quest. 2. num. 2.

Atque D. Iordanus accessit obligationi D. Cardinalis vti principalis, principaliter & in solidum promittens, vltro releuare indemnem D. Cardinalem, & loco Cedulæ bancariæ demandatæ in supplicatione, humeris suis imposuit nominationem fauore D. Abbatis Costæ, loca vndecim Montis fidei cum expressione etiam quod ipsa remanerent obligata donec pensio durauerit etiam si Archidiaconatus in alios transferretur, ¶ quæ actuum coherentia cum omnino verisimilem inferat correspondentiuitatem, vt inde vnus actus intelligatur, ad tradita per DD. in l. petens, C. de pactis, Menoch. consil. 1. numer. 345. Surd. consil. 17. num. 9. Gabriel. de presurapt. conclus. 13. numero 45. Cardin. Mantic. de tacit. & ambig. lib. 2. tit. 3. num. 2. Paris. de resignat. lib. 3. quest. 2. num. 25. & lib. 14. quest. 7. num. 45. Giurba decif. 85. num. 18. vbi post alios affirmat, num. 20. ¶ id procedere, siue actus gesti fuerint inter eandem, siue diuersas personas; Rota recent. decif. 12. numer. 40. parte 5. coram Buratt. decif. 361. num. 4. & coram Reuerend. Durano, decif. 11. num. 12. vtiq; suadet personam D. Abbatis nominatam in prima parte supplicationis subintelligi etiam in secunda, quoniam in correspondentiuis, vnum alteri inesse censetur: l. lecta, ff. si cert. pet. l. si veniri, §. in bonis, de priuileg. credit. Bald. consil. 3. n. 17. per totum lib. 3. Alba consil. 240. num. 31. Ioann. Francisc. à Ponte consil. 69. num. 19. Rota recent. decif. 418. num. 6. p. 1. dec. 108. num. 5. p. 5. & dec. 323. num. 86. p. 6.

Et id ipsum denique conuincunt, tum præcedens tractatus reservandæ pensionis ad commodum, & vtilitatem Domini Abbatis resignantis, vnde rectè sumitur interpretatio conclusionis. Surd. consil. 202. numer. 19. & seq. & dec. 295. numer. 10. & dec. 238. num. 30. & seq. Addentes ad sanctæ mem.

Gregor. XV. dec. 169. numer. 7. ¶ vt probatur per testem mediatorem, seu expeditorem Literarum resignationis & pensionis, cui licet vnico deferatur ita deponenti de facto proprio, saltem concurrentibus adminiculis; Crauer. consil. 178. num. 7. Caput. decif. 271. num. 1. & 3. parte 3. Rota diuers. decif. 220. num. 4. parte 2. coram sanctæ mem. Gregor. XV. decif. 247. numer. 6. & recent. decif. 162. num. 3. & dec. 201. num. 9. parte 5. & dec. 87. numer. 9. parte 6. Nimirum contemporanea & conformi adnotatione in libro ipsius expeditoris, ac depositione alterius testis quoad ordinem datum Hispano de Cardenas per D. subdatarium sese gerendi in ista pensione ad instar reliquarum sui nomine cantantium in Hispania, cuius libri, seu depositionis efficacia, licet non careat aliquali dubitatione ref-

pectu integræ fidei, ex traditis per Buratt. decif. 835. num. 14. ¶ tamen est considerabilis ad effectum ita adminiculandi, sicut dicitur de scripturis, & ceteris probationibus informibus, vt aduertunt Bald. consil. 204. n. 7. lib. 3. Rota recent. dec. 210. n. 3. & dec. 508. num. 6. parte 1.

Tum etiam qualitas eiusdem Hispani habentis similes pensiones ad commodum, & vtilitatem Italorum cum obseruantia secularum solutionum ad commodum, & vtilitatem D. Abbatis, tam de ordine dictorum Cardenas & Lagunes quam etiam sine eo, sed per ipsum exigendo, vt ex quittantiis & depositionibus testium, ¶ quæ etiam obseruantia declarat & demonstrat sic Papam, & partes ab initio intellexisse, ex adductis in decif. 261. numer. 4. & 301. numer. 8. & dec. 419. num. 6. parte 1. recent.

Et ex his de scientia Papæ DD. non dubitatur siue illa resultet ex actuum correspondentiuitate, vt dictum est ratione resignationis, & reservationis respectiue, quasi hoc ante oculos ponat supplicantes nihil aliud intendisse, quam ex quadam veluti permutatione, pensionem succedere loco Canonicatus, ad reparandum cum mensura iustitiæ incommodum, quod ob dimissionem propriæ vilitatis inuicem sustinebatur, siue ex incerta incrementum serie reservationis pensionis ipsa faciat. te eam transferendi, quando nunquam aliter eodem contextu reservationis solitæ à Papa respectu aliarum pensionum denotat id agi, vt in illis confidentialibus pensionibus obuietur possibilitati extinctionis earundem si fortè contingeret præcedere Hispanum qui nomen accomodatuit, indeque emergat declaratiua expressio quod non debeat commensurari duratio pensionis ad vicem nominati reservatarij, sed hoc etiam extincto huius curari, vt superstes existat pensio, ne pereat illius commoditas, cui verè gratia reservatæ pensionis dirigebatur, siue in decreto contento in supplicatione absolutorio Hispani, & Translatiui solutione terminorum exactorum pensionum contentum casum repetitionis à Titulari, quod propriè & præcisè conuenit naturæ pensionis confidentialis cum tali casu satis sit emergere scientiam posse eam excitari in Papa ex toto tenore supplicationis sibi porrectæ, & ex rebus ac verbis contentis, ¶ præcipue ex simili confidentiali pensioni tantummodo conuenientibus, quæ prout bene excludunt præsumptionem ignorantie, & probationem scientiæ inde resultantis, Riminald. Iun. consil. 324. num. 328. Bero. consil. 1. num. 10. & sequent. & num. 19. 21. & 31. & de resignat. quest. 2. num. 67. & sequentib. lib. 2. & lib. 10. quest. 1. num. 1. & sequentib. Lotter. de re benefic. lib. 1. quest. 56. num. 92. 97. 100. & sequentib. & lib. 3. quest. 3. n. 4. Rota decif. 171. lib. 2. parte 3. diuers.

Et hoc ita voluisse & intellexisse Papam expromere supradictum ordinem datum eidem Cardenas à Domino subdatario per quem vti per organum deferatur nobis vox & intentio Papæ, & illius scientia de ipsiusmet Principis scientia certioramur; Riminald. Iun. consil. 640. numer. 20. & 29. Lotter. de re benefic. lib. 2. quest. 23. num. 26. & 27. Rota dec. 387. sub. n. 6. versic. Vnde inferatur præ-

recem. Non obstat quod hæc pensio non reperitur scripta in libro Datarie, vbi adnotantur similes pensiones confidentiales; quidquid enim adnotantur taxationem haberi posse dixerint.

- de benefic. part. 1. cap. 5. num. 270. Cardin. Seraphin. decision. 1088. sub numer. 4. Buratt. decision. 835 num. 9. loquuntur in casu in quo ex tenore supplicationis, & subiecta materia veritas non percipiebatur, nec excludunt quin ex ipsa supplicatione & Literis probatio valeat desumi; cum imò Literæ & supplicationis plenè probent; Rota decision. 28. de probationib. in antiquis, decision. 265. numero 6. part. 5. recent. & in proposito d.c. 399. numero 2. part. 1. diuers.
- 14 Neque incuria Officialis ad quem spectabat munus ita describendi, nocere debet Italo habenti fundatam intentionem in aliis probationibus, vt in simili de Notario omittente describere instrumentum in suo protocollo, dixit Rota coram Cardin. Causaler, decision. 122. num. 11. & coram Buratt. decision. 10. num. 6. & 7.
- 15 Aliud autem simile contrarium de Chirographis ex defectu registrationis inefficacibus diluitur, quia in illis adest peculiaris constitutio fel. record. Pij V. de Registrandis. At gratia pensionis perfectionem recipit à sola signatura supplicationis; Cassador. decision. 4. num. 2. de caus. posses. & propriet. Rota diuers. decision. 418. num. 3. parte 1.
- 16 Minus refert Literas pensionis fuisse expeditas cum solutione compositionis quæ non solet solui in pensionibus Hispanis confidentialibus, quia hoc ita contingit quoad reseruat in beneficiorum prouisionibus, nec in resignationibus in fauorem, nec quidem ratione qualitatis pensionis, sed personarum, cum plerumque concedantur familiaribus, & aliis charis Summo Pontifici eximi solitis à solutione compositionum, vt in dec. 40. num. 10. ver. 7. quia in fine, part. 1. diuers.
- Et quia solutio componendæ potius retorqueri potest pro D. Abbate, qui illam impedit ad coadiuandam aliunde probatam ipsius contemplationem, elicitur ex decisione Buratt. 724. num. 3. & 791. numer. 2.
- 17 Nec est considerabilis ratio per Papam deducta in Literis reseruatois vitæ & honestatis morum dicti Hispani, vel attentio quod illa verificari possit respectu proprietatis remanentis penes Hispanum, in quo propterea requiritur morum honestas & character clericalis, Ex opere moralis tom. 3. tractat. 42. cap. 9. num. 19. Vel etiam quia effectus conceptorum verborum erga Hispanum proprietate, seu nomine fruente magis dirigatur ad Italum contemplatum respectu commodi, iuxta regulam, Plus valere quod agitur, quam quod fidei concipitur: l. 1. & toto tit. Cod. plus valere quod agitur, cum aliis quos in specie pensionis retulit, & sequuta est Rota impressa penes, Pacif. de Saluiano dec. 129. num. 3.
- 18 Nec releuat traditum non fuisse ab Hispano confectum in pensionibus confidentiariis dari mandatum irreuocabile ad exigendum, de quo in decision. Buratti 835. numer. 8. illud enim sapissimè confuevit omitti, vt in decis. Cardin. Seraphini 1088. numero 9. Cui in omnem casum vel alteri defectui etiam si adessent alicuius momenti, præualerent solida fundamenta comprobate contemplationis commodi, & utilitatis pro D. Abbate, ex supra allegatis.
- 19 Hinc firmato antecedente contemplationis prædictæ, resultat necessaria consequentia, vt D. Iordanus vigore sue accessionis, seu fideiussionis teneatur soluere D. Abbati Costæ, cum omnes pensiones reseruata Hispano de Cardenas fuerint per bonæ memoriæ Urbanum VIII. translata, habita ge-

Decis. Rot. Rom.

nerali, & indifferenti relatione, prout in diuersis supplicationibus, seu sedulis motus proprii desuper signatis continebatur, in personam Ioannis Gonzales Lagunes, qui adhuc viuit, atque vis obligationum, seu fideiussionum tali casu tendat ad Itali commodum, non autem ad Hispani utilitatem, Gratian. discip. 131. num. 20. Rota in impress. apud Pacif. d. dec. 129. n. 3.

Nec translatione secuta Eminentiss. Card. Borgie ad Ecclesiam Hispanensem, ac deinde ad Tolethanam potest dici accessionem D. Iordani expirasse; quia nedum in reseruacione pensionis, iuxta quam & iuxta omnia decreta in ea contenta se obligauit D. Iordanus, cauetur expressè quod omnes obligationes, & accessiones consistant in suo robore, etiam postquam idem Cardinalis dimississet Archidiaconatum, nisi successor fecerit similem obligationem, & teneri præcisè se ac suos successores, & fideiussores velle declarauit idem Eminentiss. D. Cardinalis ad formam omnium decretorum reseruacionis ipsa pensione durante, etiam quod quacunque autoritate aut motu proprio Papæ fieret de dicto Archidiaconatu aliqua prouisio donec prouisi se taliter obligarent, & cæteras cautelas hi in vrbe præstarent pro dictæ pensionis securitate, ac admittere intelligatur, qui consensit incompatibili ascutioni; Paris. lib. 1. de resignat. q. 1. n. 40. vbi ex Mandos. super. reg. de infirm. q. 13. n. 8. & 9.

Au quod verbum Dimissio est loco generis, & completitur quemcunque actum per quem quis abdicat ius proprium eoquæ magis vbi translatio (vt in præsent) successit propter meritum translati; tunc enim effecta intelligitur ex parte eiusdem translati à proprio consensu & acceptione, Abb. in cap. vi. num. 13. de postul. Pralat. Calderin. conf. 1. de translat. Pralat. Lotter. de re benefic. lib. 1. quest. 28. num. 77. & 79. & fuit dictum in Bononien. beneficiorum 29. May 1645. coram R. P. D. meo Bichio. Teneaturque ad interesse, & sic ad solutionem Eminent. D. Cardinalis, & ipse D. Iordanus principalis fideiussor, donec integrum factum aliena futuræ obligationis ab ipsis omnino præstetur, ex Rota coram S. M. Gregor. XV. dec. 241.

Sed & vltèrius obligatio D. Iordani emanauit de soluendo absolute donec pensio durauerit cum specificatione, etiam si Archidiaconatus huiusmodi quouis modo vacando ad alios tertios possessores transferatur: nam verba Quouis modo adiecta vacationi important irrefragabiliter omnem eius modum considerabilem; Gabr. conf. 187. num. 9. lib. 1. Roland. conf. 4. num. 48. lib. 1. Laurent. dec. Auenionensi 110. num. 1. cum aliis per Modern. Lusit. dec. 399. num. 1. & sequentib. Rot. diuers. dec. 705. num. 16. parte 1.

Ac sine dubio potuit idem Iordanus velle manere suam obligationem postquam Archidiaconatus quomodocunque in aliam personam transisset, quia non prohibetur quis fideiubere pro alio, & se obligare pro re aliena, vt decisum fuisse in vna Prænestina, & Senensi pensionis 10. Ianuarij 1558. coram Quiroga referunt, & sequuntur Paris. de resignat. lib. 1. quest. 8. numer. 16. & 17. Garf. de benefic. par. 1. cap. 5. num. 180.

Et ita vtraque parte informante, &c.